

Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru
Her Majesty's Inspectorate for Education and Training in Wales

Adroddiad ar

**Ysgol Gynradd Amlwch
Amlwch
Ynys Môn
LL68 9DY**

Dyddiad yr arolygiad: Rhagfyr 2018

gan

**Estyn, Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg
a Hyfforddiant yng Nghymru**

Ynglŷn ag Ysgol Gynradd Amlwch

Lleolir Ysgol Gynradd Amlwch yn Sir Fôn. Mae 293 disgybl rhwng 3 ac 11 oed ar y gofrestr, yn cynnwys 27 oed meithrin rhan amser. Fe'u rhennir yn 10 dosbarth, gan gynnwys 5 dosbarth oedran cymysg.

Tua 22% o'r disgyblion ar gyfartaledd dros dreigl 3 blynedd sy'n gymwys i dderbyn prydau ysgol am ddim. Mae hyn ychydig yn uwch na'r ganran genedlaethol, sy'n 18%. Mae ychydig o'r disgyblion yn siarad Cymraeg gartref ac ychydig iawn sydd o gefndir lleiafrifol ethnig. Mae ychydig iawn o ddisgyblion yn yr ysgol lle mae Saesneg yn iaith ychwanegol iddynt. Mae'r ysgol wedi adnabod 18% o'i disgyblion fel rhai sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae hyn ychydig yn is na'r ganran genedlaethol, sy'n 21%. Mae gan ychydig iawn o ddisgyblion ddatganiad o anghenion addysgol arbennig.

Cychwynnodd y pennaeth yn ei swydd ym mis Medi 2017 ac arolygwyd yr ysgol ddiwethaf ym mis Chwefror 2011.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael o wefan Llywodraeth Cymru, Fy Ysgol Leol, yn y ddolen isod.
<http://mylocalschool.wales.gov.uk/index.html?iath=cym>

Crynodeb

Mae lles disgyblion yn greiddiol i holl waith yr ysgol. Mae'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion bregus yn ganmoladwy ac yn ymateb yn dda i anghenion y disgyblion. Ar draws yr ysgol, mae disgyblion yn gwrtais iawn ac yn ofalgar o'i gilydd.

Mae ethos cymunedol cryf yn bodoli yn yr ysgol ac mae disgyblion yn dangos balchder tuag at eu cymuned leol. Cefnogir hyn yn dda trwy ymweliadau niferus i'r ardal leol ac ymwelwyr a ddaw i'r ysgol.

Ar y cyfan, mae'r addysgu yn gadarn ac mae athrawon yn cynnig ystod eang o brofiadau dysgu diddorol sy'n ennyn brwdfrydedd y disgyblion yn eu dysgu. O ganlyniad, mae llawer o ddisgyblon yn dangos agwedd bositif tuag at eu dysgu. Fodd bynnag, mae mwyafrif y disgyblion yn amharod i sgwrsio yn y Gymraeg yn gyson.

Mae'r pennaeth a'r llywodraethwyr yn darparu arweiniad clir i waith yr ysgol. Mae ganddynt wybodaeth glir am safonau ac yn defnyddio ystod bwrpasol o weithgareddau arfarnu addas er mwyn sicrhau gwelliant.

Maes arolygu	Barn
Safonau	Digonol ac angen gwella
Lles ac agweddau at ddysgu	Da
Addysgu a phrofiadau dysgu	Digonol ac angen gwella
Gofal, cymorth ac arweiniad	Da
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Digonol ac angen gwella

Argymhellion

- A1 Sicrhau bod arweinwyr yn gweithredu ar ganfyddiadau'r prosesau hunanwerthuso yn fwy effeithiol ac amserol
- A2 Mynd i'r afael â'r materion diogelwch a godwyd yn ystod yr arolygiad
- A3 Codi safonau llafar ac ysgrifennu Cymraeg
- A4 Sicrhau cyfleoedd cyson i ddisgyblion gymhwyso eu medrau rhifedd ar draws y cwricwlwm
- A5 Cysoni'r addysgu a'r asesu ar gyfer dysgu

Beth sy'n digwydd nesaf

Bydd yr ysgol yn llunio cynllun gweithredu sy'n dangos sut y bydd yn mynd i'r afael â'r argymhellion. Bydd Estyn yn adolygu cynnydd yr ysgol.

Prif ganfyddiadau

Safonau: Digonol ac angen gwella

Ar fynediad i'r dosbarth derbyn, mae llawer o ddisgyblion yn cyrraedd yr ysgol gyda medrau rhifedd sy'n briodol neu'n uwch na'u hoed. Fodd bynnag, mae medrau llythrennedd llawer o ddisgyblion ar fynediad yn is na'r lefel ddisgwyliedig. Yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol, mae llawer o ddisgyblion yn gwneud cynnydd cadarn o'u man cychwyn. Maent yn adeiladu ar ddysgu blaenorol yn effeithiol ac yn cymhwyso eu medrau meddwl a chreadigol yn fwriadus ar draws ystod o feysydd dysgu a'r cwricwlwm, er enghraifft wrth i ddisgyblion Blwyddyn 2 ymchwilio i wahanol ddeunyddiau ar gyfer gwneud siaced gwrth-ddŵr i Sion Corn.

Mae medrau siarad Cymraeg llawer o ddisgyblion y cyfnod sylfaen yn datblygu'n addas. O oed cynnar, maent yn gwranddo ar storïau a chyfarwyddiadau gan ymateb yn briodol. Mae ychydig iawn o ddisgyblion meithrin, lle mae ganddynt afael priodol o'r Gymraeg, yn ail-ddweud stori'r Bachgen Bach Sinsir gyda chywirdeb a phatrwm brawddegau clir. Erbyn diwedd y cyfnod sylfaen, mae llawer o ddisgyblion yn sgwrsio'n hyderus wrth drafod cynhwysion a'r dull o wneud bwyd i geirw Sion Corn. Ym Mlwyddyn 6, mae llawer yn datblygu eu syniadau'n hyderus wrth baratoi araith ar gyfer dwyn perswâd i beidio â boddi Capel Celyn. Fodd bynnag, mae llawer o ddisgyblion ar draws yr ysgol yn troi i siarad Saesneg gyda'u cyfoedion yn y dosbarth a thu allan yn aml, ac yn amharod i sgwrsio yn y Gymraeg yn gyson.

Yn y cyfnod sylfaen, mae llawer y disgyblion yn gwneud cynnydd da yn eu darllen. Maent yn datblygu dealltwriaeth o'r berthynas rhwng llythrennau a seiniau ac yn cymhwyso'r medrau hyn yn effeithiol er mwyn darllen geiriau anghyfarwydd. Mae llawer ohonynt yn darllen gyda mynegiant a rhuglder. Mae mwyafrif y disgyblion yn gwneud cynnydd pwrpasol yn eu medrau ysgrifennu gan ddefnyddio fframiau ysgrifennu i'w cynorthwyo. Erbyn diwedd y cyfnod, mae ychydig o ddisgyblion sydd yn fwy abl yn defnyddio ansoddeiriau, cymariaethau ac atalnodi sylfaenol yn gywir, er enghraifft wrth ysgrifennu stori greadigol yn seiliedig ar daith Manza yn Affrica. Fodd bynnag, mae gordddefnydd o daflenni parod a fframiau ysgrifennu yn cyfyngu disgyblion rhag ysgrifennu'n rhydd yn rheolaidd.

Yng nghyfnod allweddol 2, mae llawer y disgyblion yn darllen yn hyderus a rhugl yn y ddwy iaith. Maent yn trafod prif ddigwyddiadau a chymeriadau o'u llyfrau yn wybodus gan fynegi barn am eu hoff awduron. Maent yn defnyddio uwch fedrau darllen yn dda i ganfod gwybodaeth o ffynonellau amrywiol, er enghraifft wrth baratoi cyflwyniad amlgyfrwng ar un o enwogion y 60au. Ar draws y cyfnod, datblygir medrau ysgrifennu llawer y disgyblion yn addas. Ym Mlwyddyn 4, mae llawer ohonynt yn datblygu eu syniadau'n briodol mewn ystod o ffurfiau at wahanol ddibenion, er enghraifft wrth ysgrifennu erthygl papur newydd am Neil Armstrong yn Saesneg. Fodd bynnag, ar draws yr ysgol, mae strwythur brawddegau aneglur gan ychydig o ddisgyblion yn enwedig yn y Gymraeg. Mae safonau ysgrifennu Saesneg llawer o ddisgyblion yn nosbarth hynaf yr ysgol yn gadarn.

Yn y cyfnod sylfaen, mae rhan fwyaf y disgyblion yn datblygu'u medrau rhif yn

effeithiol mewn ystod o weithgareddau rhifedd. Maent yn cymhwyso eu medrau'n llwyddiannus i ddatrys problemau mewn amrywiaeth o sefyllfaoedd, er enghraifft wrth fesur papur ar gyfer lapio anrhegion Nadolig yng ngweithdy Sion Corn ac wrth gyfrifo faint o gynhwysion sydd eu hangen ar gyfer gwneud bara. Mae llawer o ddisgyblion hynaf yr ysgol yn defnyddio graddfa ar fap yn llwyddiannus er mwyn cyfrifo pellter rhwng Amlwch a lleoliadau amrywiol. Er bod enghreifftiau da o ddisgyblion yn cymhwyso eu medrau rhifedd ar draws agweddau o'r cwricwlwm, nid yw hyn yn gyson ar draws pob dosbarth.

Mae safonau technoleg gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh) ar draws yr ysgol o safon dda ac yn rhan annatod o waith pob disgybl. Yn y ddau gyfnod allweddol, mae disgyblion yn defnyddio amrywiaeth eang o raglenni yn hyderus i gefnogi a gwella agweddau o'u gwaith yn rheolaidd. Maent yn defnyddio gliniaduron a llechi electronig yn annibynnol i gefnogi a datblygu'u medrau llythrennedd a rhifedd. Maent yn tynnu ffotograffau o'u gwaith ac yn eu defnyddio i greu cyflwyniadau amrywiol ac asesu eu gwaith eu hunain. Yng nghyfnod allweddol 2, mae rhan fwyaf y disgyblion yn defnyddio TGCh yn hyderus i ymchwilio i wybodaeth a'i rhannu trwy gyflwyniadau amlgyfrwng niferus, er enghraifft i ddisgrifio bywyd Martin Luther King ac wrth gyflwyno stori Llywelyn ein Llyw olaf. Maent yn ychwanegu cerddoriaeth ac effeithiau sain atynt yn hyderus. Ar frig yr ysgol, mae rhan fwyaf y disgyblion yn defnyddio taenlenni yn hyderus i gyfrifo cost lluniau Andy Warhol mewn doleri a phunnoedd.

Lles ac agweddau at ddysgu: Da

Mae bron pob un o'r disgyblion yn teimlo'n ddiogel yn yr ysgol ac maent yn deall at bwy i droi os byddant yn poeni neu'n gofidio. Maent yn groesawgar tuag at ei gilydd ac yn dangos parch tuag at ymwelwyr. Mae rhan fwyaf y disgyblion yn ymddwyn yn dda yn y dosbarthiadau, yn y coridorau ac yn y gwasanaethau. Maent yn cydweithio'n dda gan wrando a pharchu cyfraniadau a syniadau eraill, er enghraifft wrth i ddisgyblion gydweithio mewn grwpiau bach i baratoi anrhegion Nadolig yn ffatri Sion Corn.

Mae disgyblion yn cymryd rhan mewn nifer o gynghorau sy'n annog cyfrifoldebau a gofal ymhlith disgyblion yn llwyddiannus. Mae gan lawer ymwybyddiaeth dda iawn o bwysigrwydd prynu nwyddau lleol a chynnyrch masnach deg, a'r effaith gaiff hyn ar gynhyrchwyr tramor. Cefnogir hyn yn dda gan waith cyngor masnach deg yr ysgol.

Mae gan ran fwyaf y disgyblion ddealltwriaeth dda o sut i wneud dewisiadau iach mewn perthynas â diet. Er enghraifft, mae prosiect brechdan iach a phlât bwyd iach Blwyddyn 6 yn atgyfnerthu hyn yn llwyddiannus. Mae'r cyngor eco yn tyfu llyisiau i'w defnyddio yn y gegin er mwyn codi arian i brynu offer garddio. Mae hyn yn datblygu dealltwriaeth y disgyblion o gynaliadwyedd ac entrepreneuriaeth yn dda.

Datblygir llais y disgyblion yn bwrpasol wrth iddynt gynnig syniadau ar gyfer gwaith y dosbarth a chymryd rôl yn eu dysgu eu hunain. Wrth wrando ar lais eu cyd-ddisgyblion, mae'r cyngor ysgol wedi prynu adnoddau chwaraeon amser chwarae er mwyn hybu ymarfer corff a'u lles adeg egwyl. Caiff hyn effaith gadarnhaol ar eu medrau personol a chymdeithasol yn ogystal â datblygu eu hunanhyder a'u ffitrwydd yn llwyddiannus.

Mae gan y rhan fwyaf o ddisgyblion wybodaeth gref am sut i gadw'n ddiogel, gan gynnwys pan fyddant ar-lein. Er enghraifft, mae disgyblion ym Mlwyddyn 4 wedi creu posteri i godi ymwybyddiaeth am e-ddiogelwch.

Yn y cyfnod sylfaen, mae llawer o ddisgyblion yn ymateb i'w tasgau yn dda ac, ar y cyfan, maent yn gweithio'n annibynnol ac yn cymryd rôl weithgar yn eu gwaith. Gyda chymorth yr athrawes, maent yn barod i roi cynnig ar brofiadau newydd gan wybod at bwy i droi am gymorth pe bai angen. Ar frig yr ysgol, mae rhan fwyaf y disgyblion yn gweithio'n annibynnol ac yn arddangos gwydnwch a dyfalbarhad.

Addysgu a phrofiadau dysgu: Digonol ac angen gwella

Ar y cyfan, mae athrawon yn darparu ystod eang o brofiadau dysgu cyfoethog sy'n ennyn diddordeb y disgyblion yn llwyddiannus a'u datblygu'n unigolion hyderus a chreadigol. Mae llawer o athrawon yn holi'n fedrus er mwyn sicrhau dealltwriaeth y disgyblion o'u tasgau a'u hannog i feddwl yn annibynnol. Mae egwyddorion y cyfnod sylfaen wedi'u sefydlu'n gadarn, ac yn y gwersi hyn, mae athrawon yn cynllunio profiadau dysgu ymarferol, ysgogol a chyfoethog. Mae'r athrawon yn gwneud defnydd effeithiol o adnoddau'r ysgol, gan gynnwys ardaloedd tu allan yn rheolaidd, er mwyn datblygu medrau'r disgyblion mewn ystod eang o weithgareddau. Defnyddir cymorthyddion yn effeithiol i gefnogi unigolion a grwpiau penodol o ddisgyblion.

Lle mae'r addysgu o safon uchel iawn, mae'r athrawon yn herio disgyblion yn fwriadus ac yn datblygu medrau'r disgyblion yn gelfydd trwy amrediad eang o bynciau cyfoes. Yn yr arferion gorau, mae athrawon yn creu amgylchedd dysgu creadigol sy'n arwain disgyblion i fyd dychmygol. Enghraifft nodedig o hyn yw gweithgareddau symbylol sy'n seiliedig ar gyfnod tywysog Llywelyn. Mae'r gweithgareddau hyn yn ymgorffori agweddau o'r cwricwlwm newydd i Gymru. Fodd bynnag, lle mae'r addysgu yn llai effeithiol, mae diffyg her yn y gweithgareddau ac nid yw'r tasgau bob amser yn ymateb i anghenion pob disgybl. Ar adegau, mae gordefnydd o daflenni parod yn cyfyngu disgyblion i ysgrifennu'n rhydd. O ganlyniad, nid yw ychydig o ddisgyblion, yn enwedig y rhai mwy abl sydd yn fwy abl yn gwneud y cynnydd disgwylidig.

Mae'r athrawon yn cynnig adborth llafar ac ysgrifenedig priodol i ddisgyblion er mwyn iddynt wybod pa mor dda maent wedi cyflawni. Mewn lleiafrif o ddosbarthiadau, mae athrawon yn cynnig sylwadau adeiladol er mwyn i ddisgyblion wybod sut i wneud gwelliannau a datblygu eu gwaith ymhellach. Nid yw hyn yn gyson ar draws y dosbarthiadau na'r pynciau ac, o ganlyniad, nid yw disgyblion yn cyflawni cystal ag y gallent.

Mae'r ysgol yn darparu cwricwlwm cyfoethog am Gymru er mwyn sicrhau bod disgyblion yn datblygu eu dealltwriaeth o'u hardal leol a Chymru. Er enghraifft, mae'r ymweliadau niferus, fel ymweliad ag Oriol Môn, yn cyfoethogi dealltwriaeth y disgyblion yn dda o waith ac arddull yr artist Kyffin Williams.

Mae'r ysgol wrthi'n cynllunio'r fframweithiau llythrennedd, rhifedd a chymhwysedd digidol i'w chynlluniau cwricwlaidd. Fodd bynnag, nid yw hyn wedi datblygu'n ddigon effeithiol er mwyn sicrhau cyfleoedd cyson i ddisgyblion gymhwyso'u medrau mewn cyd-destun ehangach. Mae athrawon yn cynllunio'n fedrus iawn ar gyfer datblygu medrau TGCh disgyblion trwy amrywiaeth eang a chyfoethog o brofiadau dysgu diddorol. Mae hyn yn sicrhau eu bod yn adeiladu ar ddysgu blaenorol yn llwyddiannus gan ddatblygu eu medrau ymhellach wrth symud drwy'r ysgol.

Gofal, cymorth ac arweiniad: Da

Un o gryfderau'r ysgol yw'r ddarpariaeth ar gyfer y disgyblion sy'n mynychu'r dosbarth penodol ar gyfer disgyblion ag anghenion. Mae aelodau o staff yn creu awyrgylch hapus, gofalgar a chynhwysol sy'n rhoi pwyslais clir ar ddatblygu medrau anghenion emosiynol a chymdeithasol y disgyblion ynghyd â'u medrau cwricwlaidd yn llwyddiannus iawn. O ganlyniad, mae rhan fwyaf y disgyblion y dosbarth hwn yn gwneud cynnydd da yn unol â'u hanghenion.

Mae'r ysgol wedi sefydlu gweithdrefnau tracio cynhwysfawr ar gyfer olrhain cynnydd disgyblion o'u manau cychwyn. Mae athrawon yn defnyddio'r wybodaeth yn dda er mwyn adnabod y disgyblion sydd angen cefnogaeth ychwanegol er mwyn datblygu eu medrau llythrennedd a rhifedd. Mae athrawon yn defnyddio'r wybodaeth yn effeithiol er mwyn ffrydio a sicrhau darpariaeth mathemateg effeithlon ar gyfer unigolion a grwpiau penodol o ddysgwyr. Mae arwyddion cynnar yn dangos bod hyn yn cael effaith gadarnhaol ar safonau mathemategol y disgyblion.

Mae cynlluniau dysgu unigol a phroffiliau dysgu ar gyfer disgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn bwrpasol. Mae aelodau o staff yn monitro'r cynnydd a wnânt tuag at fodloni eu targedau unigol yn rheolaidd. Defnyddir cymorthyddion dysgu yn effeithiol ar draws yr ysgol i gefnogi disgyblion yn eu dysgu ac i weithredu ystod o raglenni ymyrraeth. Mae'r ysgol yn cydweithio'n dda gyda rhieni gan sicrhau eu hymrwymiad wrth gefnogi eu plentyn. Mae gan yr ysgol berthynas gadarn gydag ystod o asiantaethau allanol er mwyn cefnogi disgyblion ac i roi cymorth ac arweiniad i staff.

Mae trefniadau addas ar gyfer hyrwyddo bwyta ac yfed yn iach. Trwy weithgareddau niferus fel nofio a gwersi addysg gorfforol yn y ganolfan hamdden leol, mae'r ddarpariaeth i hybu dealltwriaeth y disgyblion o ddewis ffordd iach o fyw yn gadarn.

Mae cynghorau llais y disgybl yn helpu datblygu medrau dinasyddiaeth disgyblion yn llwyddiannus. Er enghraifft, mae'r pwyllgor eco yn cynnal archwiliad ailgylchu ac arbed ynni yn rheolaidd, sy'n cryfhau eu hymwybyddiaeth o bwysigrwydd ailgylchu i arbed arian a gwarchod yr amgylchedd.

Mae'r ddarpariaeth ar gyfer datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol y disgyblion yn gryf. Caiff datblygiad moesol y disgyblion ei hyrwyddo'n dda trwy amser myfyrio mewn gwasanaethau ac mae'r cydweithio agos gyda'r eglwys leol yn cyfrannu'n dda at hyn. Mae'r ysgol yn hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth yn effeithiol, yn arbennig mewn gweithgareddau chwaraeon.

Yn ystod yr arolygiad, codwyd ychydig o faterion am ddiogelwch, ac mae'r ysgol wedi dechrau ymateb iddynt. Ar y cyfan, mae trefniadau ar gyfer diogelu yn addas ac nid ydynt yn destun pryder.

Arweinyddiaeth a rheolaeth: Digonol ac angen gwella

Ers ei phenodiad yn 2017, mae'r pennaeth wedi sefydlu gweledigaeth sy'n seiliedig ar nodau ac amcanion clir i sicrhau bod lles disgyblion yn greiddiol i holl waith yr ysgol. Mae wedi rhannu'r weledigaeth yn briodol gyda'r staff, disgyblion a rhieni. Mewn amser byr, mae'r pennaeth wedi canolbwyntio ar sefydlu ethos o ymddiriedaeth ymysg y staff. Mae hyn wedi sicrhau bod staff, ar y cyfan, yn cydweithio'n bwrpasol i ddarparu profiadau diddorol i'r disgyblion.

Mae cyfarfodydd rheolaidd i staff ac uwch arweinwyr yn rhoi cyfle buddiol i drafod gweithdrefnau'r ysgol ac ystyried safonau cyflawniad. Yn gyffredinol, mae'r cyfarfodydd yn arwain at bwyntiau gweithredu addas sy'n sicrhau gwell cysondeb ar draws yr ysgol, er enghraifft wrth sefydlu a defnyddio'r weithdrefn ar gyfer olrhain cynnydd disgyblion.

Wrth gryfhau'r broses rheoli perfformiad, mae'r pennaeth wedi creu strwythur clir o atebolrwydd yn yr ysgol. Mae'r trefniadau hyn yn cysylltu targedau'r staff gyda'r cynllun datblygu yn llwyddiannus. Fel rhan o'r broses, mae arweinwyr yn trefnu cyfleoedd datblygiad proffesiynol addas i athrawon a staff cymorth i ehangu eu harbenigedd a gwybodaeth, er enghraifft drwy'r hyfforddiant ar ddatblygu meddylfryd twf sy'n dechrau gwreiddio yn yr ysgol.

Mae'r ysgol yn gweithio'n fwiadus gydag ysgolion lleol a rhanbarthol, ar feysydd fel creadigrwydd a'r cwricwlwm newydd. Mae hyn yn dechrau effeithio'n gadarnhaol ar ansawdd yr addysgu mewn ychydig o ddsbarthiadau. Fodd bynnag, mae'r ysgol wedi bod yn rhy araf yn ymateb i flaenoriaethau cenedlaethol, er enghraifft o ran sefydlu'r fframwaith llythrennedd a rhifedd a lleihau effaith tlodi ar gyrhaeddiad disgyblion.

Mae'r llywodraethwyr yn gefnogol o'r ysgol ac yn cynnig her briodol. Maent yn adnabod yr ysgol yn dda ac yn cyfrannu'n helaeth at brosesau hunanwerthuso a chynllunio gwelliant trwy arsylwi'r addysgu a chraffu ar waith disgyblion. Mae hyn yn eu galluogi i herio'r ysgol ynglŷn â pherfformiad a chynnydd disgyblion.

Mae'r ysgol yn casglu gwybodaeth uniongyrchol am waith yr ysgol trwy amrediad priodol o weithgareddau hunanwerthuso. Mae hyn yn cynnwys teithiau dysgu, arsylwi gwersi, craffu ar lyfrau a chasglu barn disgyblion a rhieni. Mae'r adroddiadau sy'n deillio o'r prosesau hyn yn adnabod y cryfderau a'r meysydd i'w gwella yn llwyddiannus. Mae arweinwyr yn defnyddio data yn gynyddol i adnabod meysydd y mae angen i ddisgyblion eu gwella. Fodd bynnag, nid yw arweinwyr bob amser yn gweithredu ar y canfyddiadau yn ddigon cadarn er mwyn sicrhau gwelliant mewn modd amserol.

Mae cyswllt clir rhwng canfyddiadau hunanwerthuso a chynllun gwella'r ysgol. Mae'r cynllun yn cynnwys blaenoriaethau priodol gyda gweithgareddau addas a meini prawf llwyddiant clir ar gyfer codi safonau a gwella'r ddarpariaeth ac arweinyddiaeth. Fodd bynnag, mae'n rhy gynnar i weld effaith hyn yn erbyn blaenoriaethau'r cynllun datblygu'r ysgol, er enghraifft ar bresenoldeb ac ar y ddarpariaeth ar gyfer y medrau. Nid yw'r ysgol wedi gwneud cynnydd digonol dros amser yn erbyn yr argymhellion o'r arolygiad diwethaf.

Mae'r llywodraethwyr a'r pennaeth yn rheoli'r gyllideb yn ofalus gan ddynodi gwariant addas er mwyn cynyddu'r ddarpariaeth ar gyfer cefnogi a hyrwyddo lles disgyblion. Mae adnoddau'r ysgol o ansawdd da, gan gynnwys offer TGCh a chyfarpar yr ardal allanol. Mae gan yr ysgol ddigon o athrawon a staff cymorth sy'n gymwys i ddarparu cwricwlwm a chefnogaeth briodol i ddisgyblion.

Gwneir defnydd addas o'r grant datblygu disgyblion i gefnogi disgyblion bregus a'r rhai sy'n gymwys am brydau ysgol am ddim. Mae hyn yn cynnwys cyflogi staff ychwanegol ar gyfer addysgu grŵp targed o ddisgyblion. Mae'r disgyblion yn y grŵp hwn yn datblygu eu hunanhyder yn dda ac yn ymroi'n frwdfrydig i'w gwaith.

Copïau o'r adroddiad

Mae copïau o'r adroddiad hwn ar gael gan yr ysgol ac ar wefan Estyn (www.estyn.llyw.cymru)

Mae Estyn yn arfarnu effeithiolrwydd darparwr gan ddefnyddio graddfa bedwar pwynt ar gyfer barnau:

Rhagorol	Perfformiad ac arferion cryf iawn, cynaledig
Da	Nodweddion cryf, er y gall fod angen gwella mân agweddau
Digonol ac angen gwelliant	Cryfderau'n gorbwyso gwendidau, ond agweddau pwysig y mae angen eu gwella
Anfoddhaol ac angen gwelliant ar frys	Gwendidau pwysig yn gorbwyso cryfderau

Lluniwyd yr adroddiad hwn yn unol ag Adran 28 Deddf Addysg 2005.

Cymerwyd pob rhagofal posibl i sicrhau bod y wybodaeth yn y ddogfen hon yn gywir adeg ei chyhoeddi. Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu sylwadau ynglŷn â'r ddogfen hon/cyhoeddiad hwn at:

Yr Adran Gyhoeddiadau

Estyn

Llys Angor, Heol Keen

Caerdydd

CF24 5JW neu drwy anfon e-bost at cyhoeddiadau@estyn.llyw.cymru

Mae'r cyhoeddiad hwn a chyhoeddiadau eraill gan Estyn ar gael ar ein gwefan:

www.estyn.llyw.cymru

© Hawlfraint y Goron 2019: Gellir aildefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei aildefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Goron a rhaid nodi teitl yr adroddiad penodol.

Dyddiad cyhoeddi: 07/02/2019